

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Настоящата Училищна програма е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на проведено заседание на Педагогическия съвет на 01.09.2016. Същата е актуализирана с:

- ✓ решение на Педагогическия съвет, протокол № 1/27.09.2018 г. и утвърдена със заповед № 19-19/17.09.2018 г. на директора на ПГИ „Алеко Константинов“ град Кърджали
- ✓ решение на Педагогическия съвет, протокол № 12/08.09.2021 г. и утвърдена със заповед № 524-2/15.09.2021 г. на директора на ПГИ „Алеко Константинов“ град Кърджали
- ✓ решение на Педагогическия съвет, протокол № 10/13.09.2023 г. и утвърдена със заповед № 1588-1099/13.09.2023 г. на директора на ПГИ „Алеко Константинов“ град Кърджали
- ✓ решение на Педагогическия съвет, протокол № 13/13.09.2024 г. и утвърдена със заповед № 1099-1099/13.09.2024 г. на директора на ПГИ „Алеко Константинов“ град Кърджали

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Училищна програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ПГИ „Алеко Константинов“ град Кърджали за превенция на ранното напускане на образователната система са:

- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030)
- Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието
- Закон за предучилищното и училищно образование
- Наредба за приобщаващото образование на МОН
- Закон за младежта
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 г.
- областни и общински стратегически мерки за превенция на ранното отпадане от училище.

Програмата се основава на определените в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030) водещи принципи за партньорство и съгласуваност, приемственост, иновативност, измеримост, отчетност и устойчивост на резултатите, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите и действащите до момента нормативни и стратегически документи в сферата на образованието.

Програмата акцентира върху заложените в **Приоритетна област 5 – ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция цели, мерки и дейности, и е насочена към:**

1. Разкриване на причините за ранното напускане на училище от учениците
2. Мерки, свързани с превенцията на риска от ранното напускане на училище.
3. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
4. Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

Отчитането на изпълнението на Програмата ще се извършва пред ПС в края на всяка учебна година.

II. ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на следните основни принципи:

1. Равен достъп до образование.
2. Недопускане на дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
3. Всеобхватност и комплексност на дейностите.
4. Публичност и прозрачност на цялостната училищна политика по превенция на ранното напускане на училище.
5. Приемственост при реализиране на дейностите по превенция на ранното напускане на училище.

III. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕН-НО НАПУСКАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕ:

1. Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативно отношение към образованието на родителите и/или детето, водещи до натрупване на отсъствия по неуважителни причини от учениците и слаби резултати от обучението.
2. Липса на ефективни санкции за родителите.
3. Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица.
4. Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище.
5. Липса на достатъчно финансови възможности в училище за подкрепа на застрашени от отпадане ученици по социални причини.
6. Липса на подкрепяща среда, която да замени липсата на грижа от страна на родителите.
7. Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването и местоживеенето
8. Негативно влияние на средата, на улицата или приятелския кръг.
9. Липса на мотивация сред семейства от ромския етнос за продължаване на образованието в гимназиален етап и ранно встъпване в брак – за младежи под 18 г.
10. Липса на интерес към някои от изучаваните предмети.

IV. АНАЛИЗ НА ВЛИЯНИЕТО НА ПРИЧИНИ, ВОДЕЩИ ДО ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ

Причините за процесите на преждевременно напускане на училище са сложни и многообразни, но те често са свързани с неравностойното социално-икономическо положение, с ниската степен на образованост, с отчуждаването от системата на образование и обучение или с постиганите на слаби резултати, с упражняващи притегателна сила фактори на пазара на труда и/или със съчетание от социални, емоционални и образователни проблеми, които поставят отделните лица в опасност от отпадане от училище.

Икономическата обстановка в общината и града в последните години предразполага към силни миграционни процеси. Родителите на учениците заминават да работят в чужбина - сезонно или постоянно, и грижата за тях се прехвърля на роднини и близки. За част от семействата образованието не е приоритет. Случва се да се изселват цели семейства, за учениците (децата) няма точна информация дали постъпват в училище там, или не.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга - и в педагогическата колегия. Броя на отпадналите ученици в нашето училище е намален до минимум. Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради занижен интерес или слаби постижения в учебния процес, допускат отсъствия по неуважителни причини. В условията на обучение в преобладаваща билингвална среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено. Затова е нужно да се предприемат мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството.

V. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА – SWOT - АНАЛИЗ

1. Силни страни:

- квалифицирани учители
- иновативни методи на обучение
- извънкласни дейности
- възможности за изява
- създаване на приятелска среда
- отлична материална база
- работа по проекти по национални и европейски програми.

2. Слаби страни:

- недостатъчна ефективност на взаимодействието „училище – родители”
- допускане на отсъствия по неуважителни причини от учениците.

3. Възможности:

- кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности
- по-голямо ангажиране на родителите
- обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище
- поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете
- разширяване на връзките с извънучилищните институции.

4. Заплахи:

- недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите
- липса на ефективни санкции за родителите
- проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище
- липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от отпадане=

VI. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Обща цел – Осигуряване на благоприятна подкрепяща среда за личностно развитие на учениците, застрашени от ранно напускане на училище.

2. Подцели:

- изграждане на мотивация за посещение на училище
 - индикатор за постигане – намаляване броя на отсъствията по неуважителни причини

- създаване на положителни нагласи към учебния процес
 - индикатор за постигане – успехът на застрашените ученици
- активно участие в живота на училищната общност
 - индикатор за постигане – участие в извънкласни дейности, състезания, конкурси, олимпиади и проекти.

VII. ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

1. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от отпадане („ранен учебен неуспех“).

1.1. Изготвяне на срочни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и причините, поради които учениците отсъстват.

1.2. Изработване и ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане ученици.

1.3. Анализ на постиженията на застрашените от отпадане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство.

1.4. Провеждане на задължителна допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от отпадане ученици.

2. Постоянна работа на учителите, педагогическия съветник и училищния психолог със застрашени от отпадане ученици

2.1. Създаване на екип за подкрепа за личностно развитие на ученика

2.2. Откриване и развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности.

2.3. Осигуряване на равен достъп на ученици до участие в реализирането на извънкласни дейности, състезания, конкурси, олимпиади и проекти

2.4. Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби.

3. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици.

3.1. Запознаване на родителите с основните нормативни и училищни документи, за техните и на учениците права и задължения

3.2. Информирание и връзка с родителите на учениците чрез електронната им поща

3.3. Участие на родители в общи и индивидуални родителски срещи, в дейности, реализирани от гимназията

3.4. Организиране на кампании, които да стигнат до родители и настойници.

3.5. Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информирание на родителите.

3.6. Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение посещаемостта на училище между класните ръководители и родителите

3.7. Съдействие от страна на родителите при организиране на училищни празници и мероприятия

3.8. Ангажиране на родителите в учебния процес.

VIII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

1. Приложен единен комплекс от програми, планове и мерки на училищно ниво, съответстващи на националните, и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности.

2. Подобвени резултати от обучението, измерени от НВО, регионални оценявания, ДЗИ, ДКИ и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всеки ученик, включително на ученици от уязвими етнически общности и на ученици със специални образователни потребности.

3. Намаляване броя на преждевременно напусналите училище ученици от гимназията.

4. Включване на ученици в разнообразни форми на извънкласни и извънучилищни форми на работа и формите за организиран спорт, туризъм и отдых с цел повишаване мотивацията им за участие в образователния процес посещение на училище.

5. Засилена връзка с родителите и обществеността с цел превенция на преждевременното напускане на училище, споделяне на добър опит със сходни образователни институции.

ПЛАН
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ
НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2024/2025 Г.

Настоящият план е разработен на базата на актуализирана Училищна програма за превенция на ранното напускане на училище, с решение на Педагогическия съвет (протокол № 13/13.09.2024 г.)

Планът предвижда дейности и мерки за превенция на ранното напускане на училище от ученици на гимназия, като са определени отговорните за изпълнението им лица и сроковете за изпълнение на дейностите.

Планът подлежи на промени и допълнения при необходимост.

Цели на плана:

1. Намаляване до минимум процента на ученици на ПГИ „Алеко Константинов“, застрашени от ранно напускане на училище.
2. Приложение и изпълнение на дейности и мерки съгласно Училищна програма за превенция на ранното напускане на училище за учебната 2024/2025 г.
3. Създаване на благоприятна подкрепяща и позитивна образователна среда за учениците в училище с цел превенция на ранно отпадане от училище.
4. Работа с родители на ученици в риск от ранно напускане на училище
5. Превръщането на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на иновативни педагогични методи и форми за преподаване и оценяване.

Дейности	Ангажирани лица/ отговорници	Срок за изпълнение	Индикатор
1. Запознаване на педагогическият колектив на гимназията със Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030)	ЗДУД	Х. 2024 г.	Проведено съвещание с педагогическите специалисти
2. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците.	ЗДУД, класни ръководители, педагогически съветник, училищен психолог	Х.2024 г.	Брой отсъствия по уважителни и неуважителни причини. Брой преместени ученици
3. Инициране от училището на информационни кампании сред настоящи и бъдещи ученици и родителите за намаляване на риска от преждевременното напускане на училище и за повишаване на информираността относно значението на образованието с обмен на добри практики	Класни ръководители, педагогически съветник, училищен психолог	Март–май 2025 г.	Проведени информационни кампании
4. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании и събития, отбелязване на важни дати.	ЗДУД, класни ръководители, учители, педагогически съветник, училищен психолог	постоянен	Брой участвали ученици, брой реализирани кампании и събития
5. Планиране и осъществяване на контрол за редовно и точно вписване на отсъствията на учениците в електронния дневник, за коректно и точно подаване на информация към РУО на данните за движението на учениците и за броя на отсъствията.	ЗДУД, ръководител направление ИКТ	постоянен	Брой осъществени проверки
6. Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители и учителите да анализират и оценяват рисковите фактори за отпадане от училище за учениците, в т.ч. обучителни трудности, слаб успех, голям брой отсъствия от учебни часове (отсъствия по уважителни и неуважителни причини) предприемане на адекватни превантивни и корективни мерки за справяне с тях, анализиране и отчитане на резултатите от прилагането им и набелязване на други мерки при необходимост.	ЗДУД, педагогически съветник, училищния психолог, класни ръководители, учители	постоянен	Осъществени проверки
7. Информационни кампании за популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от преждевременно напускане на училище.	Учителите по ПП	постоянен	Брой проведени кампании

8. Установяване в рамките на деня на причините за отсъствието на ученик	Класните ръководители	постоянен	Проведени разговори с родители и ученици
9. Изпращане на уведомителни писма до родителите за направени отсъствия от учениците	Класните ръководители	постоянен	Брой уведомителни писма
10. Организиране на спортни дейности с цел превантивна работа с ученици, застрашени от негативно влияние (хазарт, секти, наркомании, употреба на алкохол и др.)	Учителите по ФВС	постоянен	Брой проведени спортни дейности, брой участвали ученици
11. Провеждане на екскурзии с учебна цел като средство за повишаване на интереса и мотивацията за учене	Учителите	постоянен	Брой проведени учебни екскурзии, брой участвали ученици
12. Провеждане на индивидуални срещи с родителите на учени в риск от ранно напускане на училище	Педагогическия съветник, училищния психолог, класните ръководители	постоянен	Брой проведени срещи